

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Національного університету «Одеська
політехніка»
Міністерства освіти і науки України за
спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування»
доктору наук з державного управління,
професору
Колісніченко Н.М.

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата економічних наук, доцента **Нестерової Катерини Сергіївни** на дисертацію **Саркісова Ігоря Радиковича** на тему **«Інноваційна діяльність у сфері залізничного транспорту: організаційно-правові аспекти»**, подану до захисту в разову спеціалізовану вчену раду Національного університету «Одеська політехніка» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

1. Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами.

Залізничний транспорт виступає однією з базових інфраструктурних галузей, що забезпечує економічну динаміку, логістичну стійкість, ефективне функціонування промислового комплексу та соціальну рівновагу України. В умовах реалізації євроінтеграційного курсу та оновлення транспортної інфраструктури саме інноваційний розвиток виступає ключовим чинником підвищення конкурентоспроможності залізничної галузі та її поступової інтеграції до європейського транспортного простору.

Підвищена актуальність теми зумовлена тим, що інновації у сфері залізничного транспорту мають комплексний характер і охоплюють технічні, технологічні, управлінські, організаційні та цифрові аспекти. Кожен із цих напрямів потребує належного нормативно-правового забезпечення і відповідності сучасним стандартам ЄС. Натомість чинне регуляторне середовище залишається недостатньо цілісним, містить окремі суперечності та не повною мірою враховує вимоги цифрової трансформації й новітніх технологічних підходів. У цьому контексті особливої ваги набуває формування ефективної організаційно-правової

моделі державного управління інноваційною діяльністю, що має охоплювати стратегічне планування, вдосконалення регуляторної політики, розвиток державно-приватного партнерства, стимулювання інновацій та побудову цифрової інфраструктури залізничного транспорту.

Таким чином, тематика дослідження є надзвичайно своєчасною, оскільки синтезує стратегічні інтереси держави, потреби транспортної галузі, вимоги європейської інтеграції та світові тенденції цифрової модернізації. Аналіз організаційно-правових засад інноваційної діяльності у галузі залізничного транспорту дає змогу виробити науково обґрунтовані підходи до підвищення ефективності публічного управління й розвитку інноваційного потенціалу галузі.

Наукова значущість роботи підсилюється тим, що проблематика управління інноваційними процесами у транспортній галузі, зокрема в залізничному транспорті, залишається недостатньо розробленою, попри наявність окремих теоретичних напрацювань. У дисертації переконливо обґрунтовано, що саме організаційно-правові механізми забезпечують дієвість впровадження інновацій, прозорість управлінських процесів, підвищення інституційної узгодженості та створення цифрової екосистеми галузі.

Отже, тема дисертаційного дослідження є ваговою з теоретичної та прикладної точок зору, повністю відповідає сучасним завданням державної політики, потребам європейської інтеграції та викликам модернізації транспортної інфраструктури України.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Висновки та практичні рекомендації, представлені у дисертації Саркісова І.Р., відзначаються аргументованістю, внутрішньою логічністю та повною узгодженістю з результатами проведеного дослідження. Автор демонструє високий рівень володіння сучасним методологічним інструментарієм науки про публічне управління, застосовуючи комплекс методів, що включає системний, інституційний, структурно-функціональний, порівняльний та прогнозний аналіз. Використання загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема системно-структурного аналізу, моделювання та оцінювання організаційно-правових механізмів, забезпечило всебічність, цілісність і наукову достовірність зроблених висновків.

Особливої уваги заслуговує наукова новизна роботи. У дисертації вперше комплексно обґрунтовано організаційно-правову модель публічного управління інноваційною діяльністю у галузі залізничного транспорту України та сформовано структурно-логічну модель цифрової екосистеми інноваційної

діяльності, що інтегрує технологічні, організаційні, правові та інституційні компоненти. Запропоновані автором підходи до цифровізації, включаючи використання технологій Інтернету речей, штучного інтелекту, блокчейну та сучасних систем управління, мають прикладний характер і можуть бути використані для підвищення ефективності управлінських процесів у галузі.

Узагальнюючи, слід підкреслити, що дисертаційне дослідження має суттєвий науковий і практичний внесок у розвиток публічного управління транспортною галуззю. Рекомендації, розроблені Саркісовим І.Р., відзначаються науковою обґрунтованістю, актуальністю та зорієнтованістю на вирішення реальних управлінських проблем. Вони можуть бути використані органами публічної влади, галузевими структурами та суб'єктами інноваційної діяльності під час формування та реалізації державної політики у галузі залізничного транспорту.

3. Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності

Дисертаційне дослідження є самостійною, завершеною та концептуально цілісною науковою працею. Усі основні положення, отримані результати, наукові узагальнення та розроблені автором рішення, що визначають новизну та практичну значущість роботи, належать здобувачу особисто. Матеріали, представлені у співавторських публікаціях, використані лише в тій частині, яка відображає індивідуальний внесок автора та безпосередньо корелює зі змістом дисертації.

Концептуальні засади дослідження, його структурна логіка, формування наукової проблематики, вибір і застосування методологічних підходів, а також обґрунтування висновків і представлені практичні рекомендації є результатом самостійної наукової роботи здобувача. Усі використані запозичення, цитати та наукові ідеї інших дослідників належним чином задокументовані та супроводжені коректними бібліографічними посиланнями.

4. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Подана дисертація характеризується високим рівнем теоретико-методологічного опрацювання матеріалу, чіткою внутрішньою структурною узгодженістю та добре обґрунтованими науковими положеннями й висновками. Дослідження справляє враження завершеної та концептуально цілісної наукової роботи, результати якої роблять вагомий внесок у розвиток відповідного напрямку публічного управління. Водночас, як і будь-яке ґрунтовне інноваційне дослідження, дисертація залишає простір для подальшого наукового осмислення

окремих аспектів розглянутої проблематики, що лише підтверджує її актуальність і високу наукову значущість.

1. Детальнішої уваги потребує подальше термінологічне впорядкування понятійного апарату дослідження: у тексті роботи як близькі за змістом використовуються формулювання «інноваційна діяльність», «інноваційний розвиток», «інноваційні процеси», «сфера (галузь) залізничного транспорту», «транспортний сектор», що ускладнює їхнє чітке розмежування; більш послідовне визначення та фіксація співвідношення зазначених категорій посилили б концептуальну чіткість дисертації.

2. У розділі, присвяченому зарубіжному досвіду, наведено огляд підходів провідних країн, однак окремі аспекти (зокрема механізми координації інноваційних процесів, цифрові моделі управління, особливості інституційної взаємодії) подані узагальнено. Доцільно було б глибше порівняти управлінські моделі ЄС, США та Азії, що посилило б порівняльний підхід у дослідженні.

3. У роботі достатньо ґрунтовно розкрито роль органів державної влади у забезпеченні інноваційного розвитку залізничного транспорту. Водночас механізми інституційної взаємодії між міністерствами, регуляторними органами, державними підприємствами та приватними інноваційними структурами потребують ширшої деталізації. Зокрема, доцільно було б розглянути моделі координації інноваційної політики, типові для країн ЄС, та визначити, які саме інституційні інструменти можуть бути адаптовані до українського контексту.

4. У дисертації запропоновано концептуальні підходи до оцінювання інноваційних процесів, проте економічні показники, які б могли використовуватися для регулярного моніторингу ефективності інновацій у залізничній галузі, описані загально. Було б корисно розширити систему індикаторів, включивши, наприклад, показники інноваційної віддачі, економії ресурсів, продуктивності інноваційних рішень, а також порівняти їх із міжнародними рекомендаціями.

5. Емпірична база дослідження, попри використання статистичних та офіційних даних, могла б бути розширена за рахунок аналізу конкретних кейсів упровадження інновацій у сфері залізничного транспорту (проєктів модернізації інфраструктури та цифрових рішень, організаційних змін тощо), що дало б змогу більш наочно продемонструвати ефективність запропонованої організаційно-правової моделі та концепції цифрової екосистеми.

6. Запропонована автором модель цифрової екосистеми залізничного транспорту є інноваційною, концептуально цілісною та такою, що відповідає сучасним тенденціям цифрової трансформації транспортної галузі. Разом із тим, окремі її структурні елементи - передусім інтеграція блокчейн-технологій, систем штучного інтелекту та Інтернету речей - потребують більш детального

обґрунтування. Зокрема, доцільно було б ширше розкрити питання економічної ефективності впровадження цих технологій, враховуючи необхідні інвестиції, потенційні вигоди та строк окупності рішень.

Разом із тим варто зазначити, що окремі дискусійні аспекти та сформульовані зауваження жодним чином не применшують наукової цінності та практичної значущості представленого дисертаційного дослідження. Навпаки, їх наявність засвідчує актуальність обраної проблематики та підтверджує потенціал роботи як важливої основи для подальших наукових розвідок у цій сфері.

5. Загальний висновок про відповідність роботи встановленим вимогам

Узагальнюючи результати аналізу, слід зазначити, що дисертаційне дослідження Саркісова Ігоря Радиковича на тему «Інноваційна діяльність у сфері залізничного транспорту: організаційно-правові аспекти» характеризується високим рівнем системності, концептуальною цілісністю та глибиною опрацювання теоретичних і прикладних аспектів порушеної проблематики. Робота відповідає вимогам, визначеним Порядком підготовки здобувачів ступеня доктора філософії, а також положенням Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради.

З огляду на наукову новизну, теоретичну значущість і практичну спрямованість отриманих результатів, а також на відповідність встановленим кваліфікаційним критеріям, Саркісов Ігор Радикович цілком заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент,

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки і міжнародних
економічних відносин,
Міжнародного гуманітарного університету

Катерина НЕСТЕРОВА

« » листопада 2025 року